

Een Zee aan Verhalen – op weg naar Zeeuwse erfgoedlijnen

Plan van Aanpak en begroting

Inleiding

De Provincie heeft SCEZ gevraagd het concept van het 'strategisch narratief' zoals dat in de provincie Drenthe is gebruikt te vertalen naar Zeeland. Centraal in dit concept staat de ontwikkeling van kernverhalen die breed kunnen worden ingezet voor maatschappelijke en economische doeleinden. De vraag is mede gebaseerd op het brede draagvlak voor een 'Zeeuws narratief' bij de samenwerkingspartners van Zeeuwse Ankers.

De SCEZ heeft de vraag omgezet in het voorliggende plan van aanpak met begroting.

Zeeuwse Ankers

Zeeland kent vele gezichten, waarvan de meeste zich afspelen op de grens van zee en land. Achter al die gezichten zit een verhaal. Zee en land bepalen al eeuwenlang hoe in deze provincie mensen wonen, waarom bedrijven zich er vestigen en waarom toeristen er graag verblijven. Er zijn verhalen over landschappen, over monumenten, bij voorwerpen in musea en verhalen over mensen; letterlijk een Zee aan Verhalen.

Zeeuwse Ankers, de culturele biografie van Zeeland, verzamelt en ontsluit deze verhalen voor een breed publiek. Het zijn er inmiddels honderden. Primair wordt dit online gedaan via de website www.zeeuwseankers.nl, maar ook fysiek in het veld. Op interessante, spannende plekken verspreid over de hele provincie worden verhalen verteld via ankerplaatsen (momenteel 6) en QR-code bordjes (momenteel 200).

Zeeuwse Ankers is een samenwerkingsverband op het gebied van erfgoed, landschap en toerisme. Het wordt gevormd door Provincie Zeeland, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland, ZB | Planbureau en Bibliotheek van Zeeland, Het Zeeuwse Landschap, Stichting Landschapsbeheer Zeeland, VVV Zeeland, Zeeuws Archief en Zeeuws Museum.

Door erfgoed, landschap en toerisme in onderlinge samenhang te verbinden aan verhalen wordt bijgedragen aan het maatschappelijk draagvlak voor erfgoed en landschap en aan een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat.

De koppeling tussen erfgoed, landschap en toerisme kan echter nog sterker en nog beter worden benut. Erfgoed en landschap zijn gebaat bij een duurzame en kwaliteitsvolle toeristische ontsluiting, die bijdraagt aan de bescherming ervan. Voor het toerisme heeft erfgoed meerwaarde, bijvoorbeeld in uniciteit en kwaliteit van de beleving of het koppelen van bestemmingen in een netwerk.

Erfgoedlijnen

In Zeeland werken veel verschillende afzenders met verschillende verhalen en verhaallijnen, die echter te weinig bij elkaar komen en daardoor onvoldoende beklijven. Wil het erfgoed een sterkere bijdrage leveren aan het imago en de marketing van Zeeland, en daarmee aan de instandhouding ervan, dan moet worden gewerkt aan meer samenhang en daarmee een betere vermarkting van ons erfgoed in brede, landschappelijke context.

Een middel daartoe is een 'strategisch narratief'. Dat kan zorgen voor enerzijds meer exposure en anderzijds voor meer focus en samenhang in het aanbod en de organisatie van alle erfgoeduitingen in Zeeland.

Een 'strategisch narratief' bestaat uit een aantal overkoepelende verhaallijnen, die de 'haakjes van een kapstok' vormen waaraan het rijke en veelvormige Zeeuwse (landschappelijke) erfgoed gehangen kan worden. Deze ordening in verhaallijnen, de 'Zeeuwse erfgoedlijnen', helpt enerzijds om focus en samenhang aan te brengen en zo het Zeeuwse verleden beter te begrijpen, en geeft anderzijds handvatten voor de toeristische ontsluiting (het vermarkten) van het erfgoed.

Zeeuwse erfgoedlijnen als 'strategisch narratief' appelleren aan de kracht van Zeeland. Ze zijn direct bruikbaar voor het toeristisch aanbod en de marketing doordat ze tot op lokaal schaalniveau zijn in te vullen met concrete verhalen, producten en arrangementen.

Door het erfgoed van Zeeland via erfgoedlijnen in samenhang te presenteren, wordt het voor een buitenstaander én inwoner gemakkelijker om het te ontdekken en ervan te genieten. De verhalen kunnen als lijnen door de provincie worden getrokken. Het zijn als het ware hoofdstukken van de culturele biografie van Zeeland. Iedere verhaallijn belicht een ander stukje van de Zeeuwse geschiedenis en brengt allerlei daarbij passende plekken in beeld. Zo leiden de verhalen ook naar bestemmingen. Andersom kunnen (culturele) instellingen en ondernemers in Zeeland vanuit deze verhaallijnen aantrekkelijke arrangementen ontwikkelen voor inwoners van Zeeland en voor recreanten en toeristen van buiten Zeeland. Het vrijetijdsaanbod van Zeeland wordt hierdoor verrijkt.

Van die instellingen nemen musea een belangrijke plaats in als aantrekkelijk en laagdrempelig 'instappunt' met een informatie- en verwijfsfunctie.

De Zeeuwse erfgoedlijnen sluiten aan op Zeeuwse Ankers en Zeeland | Land in Zee. Er is binnen Zeeuwse Ankers al heel veel (cultuur-)historische informatie beschikbaar waarop verder kan worden gebouwd. Andersom kunnen de erfgoedlijnen bijdragen aan meer focus binnen Zeeuwse Ankers en aan inhoudelijke verdieping van het concept Zeeland | Land in Zee, waardoor de beleving voor gast en inwoner kan worden versterkt.

Doel

Het verhaal van Zeeland neerzetten in maximaal 7 iconische, 'sterke' verhalen (de Zeeuwse erfgoedlijnen),

- zodat meer samenhang en focus wordt aangebracht over het veelvormige Zeeuwse verleden in relatie tot heden en toekomst,
- waardoor betere afstemming en 'ontsnippering' in het bestaande aanbod wordt gerealiseerd en
- een eenduidiger toeristische ontsluiting en vermarkting kan plaatsvinden,
- waarbij de verwachting van de inwoner, gast en erfgoed-/cultuurtoerist centraal staat,
- met een versterking van het toeristisch merk Zeeland en de vrijetijdseconomie in de provincie tot gevolg,
- dat leidt tot meer bestedingen en werkgelegenheid.

Dit vindt vooral aansluiting bij de meer economisch getinte beleidsdocumenten van gemeenten en Provincie zoals bijvoorbeeld de Agenda Toerisme gemeente Schouwen-Duiveland, de Economische Agenda Zeeland, de Investeringsagenda van de Provincie en het bidbook *Samen in Zee. Cultuur als pijler van stedelijke aantrekkelijkheid in Zeeland*.

Daarnaast worden maatschappelijke beleidsdoelen gediend vanuit het oogpunt van de (digitale) ontsluiting en het beschermen, benutten en beleven van erfgoed en landschap.

Werkzaamheden, proces en tijdpad

Zeeuwse erfgoedlijnen gaan over cultuurhistorie en ruimtelijke identiteit, maar ook over beleving, marketing, vermarkting en het toeristisch product. Daarnaast bestaan de Zeeuwse erfgoedlijnen niet zonder proces, participatie en draagvlak. Om recht te doen aan alle aspecten die het project omvat, worden in co-creatie op verschillende momenten verschillende stappen gezet.

Voor het terugkoppelen en toetsen van de (tussentijdse) resultaten wordt gebruik gemaakt van bestaande overlegstructuren zoals de kerngroep van Zeeuwse Ankers, het VZG overleg recreatie en toerisme en Toeristisch Ondernemend Zeeland. Zo wordt aanwezige kracht en dynamiek gebruikt om de betrokkenheid te vergroten en aan te kunnen sluiten bij kansrijke initiatieven die al lopen.

Stap 0 > september-november 2018

Vorbereidende werkzaamheden. Intern overleg en afstemming met samenwerkingspartners Zeeuwse Ankers, en stakeholders. Opstellen van Plan van Aanpak en begroting. Na opdrachtverstrekking starten uitvoering.

Vaststellen overlegstructuren en instellen kerngroep met vertegenwoordigers van de Provincie en de SCEZ. Organiseren 'Brede Oplopen' (4 x regionaal). Bedoeld om het culturele en toeristische werkveld in Zeeland te informeren, enthousiasmeren en activeren. Tijdens deze 'Brede Oplopen' wordt het initiatief toegelicht, een bondige presentatie van de historie van Zeeland gegeven en worden de aanwezigen uitgedaagd te participeren in een interactief proces waarbij nieuwe technologieën worden ingezet. Ook het jongerenpanel Jouw Zeeland krijgt een taak in dit proces.

Stap 1 > oktober 2018 - januari 2019

Opstellen en toetsen van iconische, 'sterke' verhalen (de Zeeuwse erfgoedlijnen)
Historische analyse Zeeland (DNA, landschappelijk, sociaal, economisch, historisch en cultureel) op basis van bestaande studies en publicaties. Consultatieronde (in co-creatie), interviews met strategische stakeholders. Keuze voor en schrijven van maximaal zeven iconische 'sterke' verhalen.
Voorzien wordt in enkele themagesprekken met kleine groepen over thema's die debat of conflict oproepen. In concept wordt eerste (houtschool) proeven van de verhaallijnen uitgewerkt en teruggekoppeld naar de verschillende overlegstructuren.

Stap 2 > februari - maart 2019

Opstellen en toetsen conceptueel ontwikkelingsperspectief per erfgoedlijn.
De kernverhalen, in concept, worden teruggekoppeld naar de overlegstructuren. Tevens wordt input opgehaald voor ontwikkelperspectieven per erfgoedlijn. Er wordt gezocht naar aansprekende voorbeelden van het vermarkten van erfgoed ter illustratie van de ontwikkelperspectieven.
Na een consultatieronde (in co-creatie) worden vervolgens aanzetten gegeven voor productontwikkeling per kernverhaal. Indien nodig vindt nog een bijstelling plaats van de iconische kernverhalen.

Stap 3 > maart 2019

Organiseren Brede Oplopen (4 x regionaal) voor terugkoppeling van de behaalde resultaten tot dusverre en vooruitblik.

Stap 4 > april - mei 2019

In samenwerking met (een deel van) de partners van Zeeuwse Ankers en andere stakeholders uitwerken van een product/arrangement waarbij kan worden aangehaakt op kansrijke initiatieven. Ook moet borging

worden gevonden in de bedrijfsprocessen van de partners zodat de erfgoedlijnen ook breed zichtbaar en bruikbaar zijn.

Stap 5 > juni 2019

Het project Zeeuwse erfgoedlijnen wordt, tijdens een slotbijeenkomst op het Provinciehuis, opgeleverd met een nieuwe openingspagina van de website van Zeeuwse Ankers en een handzaam boekje waarin de Zeeuwse erfgoedlijnen en de gebruiksmogelijkheden overzichtelijk worden gepresenteerd. De partners presenteren de (tussentijdse) oogst en geven een perspectief op de toekomst.

Rekening wordt gehouden met een doorloop (evaluatie- en implementatie) gedurende de rest van het jaar.

Organisatie

De SCEZ is uitvoerder van het project. Projectleider is Marc Kocken. Jeanine Dekker en Jan Kuipers maken een historische analyse van de geschiedenis van Zeeland en schrijven de erfgoedlijnen. De SCEZ voorziet in projectondersteuning.

De samenwerkingspartners van Zeeuwse Ankers dragen bij aan communicatie en participatie in het proces.

Resultaat

Het resultaat van het project bestaat uit:

- een 'strategisch narratief' met maximaal 7 erfgoedlijnen gebundeld in een handzaam en inspiratievol boekje;
- per verhaal zijn aanzetten gegeven voor productontwikkeling op provinciaal en/of regionaal en/of lokaal niveau;
- een voorstel voor een product of arrangement dat als voorbeeld kan dienen voor de partners;
- een nieuwe openingspagina ('kapstok') voor de website van Zeeuwse Ankers die ook door andere organisaties kan worden gebruikt;
- een inhoudelijk en thematische verdieping van het concept Zeeland | Land in Zee.

Begroting

De SCEZ kan het project binnen het gestelde tijdpad uitvoeren door verschuiving van taken en extra inzet van medewerkers.

[...]

SCEZ | 31 oktober 2018